

ԿԻՆԵԿԻՍ

Լին շաբաթ օր հրատարակուի :
Տարեկանն է 30 դրոշ, վեցամսեայն 20 դրոշ և ան-
հիշ վճարելն : Հասցը 40 փարայ :
Օրանագրան օրացը 40 փարայ մէկ անգամի համար :

ՀԱՅԿԱՆ

Պատրաստեալն ծախքը քաջանորոգաց կէ-
տաբեթի . — Խմբագրին օրհանն է ի Փարիզ պա-
շար Անգլա-Ֆրանսէի թիւ 133 : — Հանդիման վերաբե-
րեալ որ և է գրուած ուղղելն առ Տպարանն է Կ.
Պաշար : Օրհանդիման թանկ վերադարձն թիւ 3 :

ԲԺՂԿԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԵԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԵԱԿԱՆ

ԱՐՈՒՆԱՅԵԱՆԱԿԱՆ

ԱՐՈՒՆԱՅԵ

ՆԱԽԱՆԱԿԱՆ ՆԻՒԹԻՐ • Հր. • Դէս թիւ 22

Լեզուի, Վաղղի, Պէլճիգա, Բրու-
սիա և Լաւորիա երկաթի աշխատութիւնը կա-
րելի եղածին չափ կատարելութեան աստիճանի
հասնեցած են : Ինչպէս ձոյն (մատեն, տէօք-
մէ) որ ի բնէ զիրարեկ մարմին մ'է, պէտք
եղածէն աւելի ածուխ պարունակելուն, ար-
հեստով զանի կակղեցուցած են, որով այսօր
առանց կտրելու կողրեն, խարտոցով և մուր-
ձով կաշխատին :

Բրուսիա ձոյնով շատ բարակ ամաններ և
զանազան տեսակ բաներ կշինէ : Իսկ պարզ եր-
կաթը յայտնի է թէ՛ անհամար գործողութեան
մէջ կմանէ : Կակղու խմորի նման մինչև 35
կանգուն երկայն թիւեր կշինեն :

Լաւոր կաշտորդեն Լեզուի պղնձը, կա-
պարը, անագն ու ծականէղ կոշտած հանքը :
Ուստի պղնձը, սպիտակ մետաղը (ըլաթին)
և Կոշտած հանքը : Սպանիոյ կապարն ու
անդիլը, և Վերմանիոյ Կոշտած հանքը :

Վաղղիա ալ զանազան հանքեր ունի, սա-
կայն բաց ի երկաթէն բոլոր միւսներն ոչինչ կը
համարուին : Կերեկ թէ ճշգրտիւ աստիճանի
մէջ այս մասին մեծապէս պիտի օգնէ Վաղղիոյ,
որովհետեւ երեւելի է պղնձի, կապարի, և այլն,
հանքերով, որոնք տարուած են մինչև Բրու-
սիոյ և Պատի գրքութեան մէջ :

Լաւոր մետաղներուն քով Լեզուի ունի
հանքային անսպառ ածուխ : Պէլճիգա ալ առա-
ջինն կհաւատարի, իսկ Վաղղիա իւր պիտոյիցը
համար բաւական չունի :

Բիւ մը խորհելով այսպէս անհոգարար
ոռնակիս ըրած երկնային անհամար նիւթոց օգ-
տակարութիւնը կրնանք հասկնալ, և առանց եր-
կարելու կհամոզուինք թէ այն ազգն՝ որ իր երկ-
րին բերքերը կարելի եղածին չափ ծանցաւու
կաշխատի, իւր ասպաքան ասպահովուցած կըլլայ :
Լաւոր մասին գործեալ Լեզուի երեւելի է :
Չկայ ուրիշ ազգ մ'ալ, որ ասոր նման իւր
հանքերուն հետ զբաղուի : Ինչպէս է Վաղղիոյ
կարմիր աւաղը, որով պատուական ձոյնը կը
շինեն : Ուստի թէ աւաղն՝ աղաղակեղործութեան
համար : Թամաշաթի ճերմակ աւաղն, որով կը
շինուին հայերի ասպակները : Մաթէնի Կոշտած
հանքը, որ Սթամբուլի խեցեղէն անոթ-

ներուն համար կգործածեն : Թափույի աւաղն,
որ կրակարանի շինութեան կգործածուի : Վի-
լաճի Կոշտած կոշտածը, Բաուրանտի քա-
րը, Կիւրքէի պորփրեան կիճը (սոմաթի մէր-
մէր) հնոցի պատնէշի համար : Վաղղիայի
կապարանման հանքը, որով կաղկանան կա-
պարեայ գրիչք :

Վաղղիա ալ ունի երեւելի հողեր . ինչ-
պէս են Սիւնի—Թուրքի, Լեզուի, Պաւ-
թանի աւաղները . Օլէոնի հրաբխային հան-
քը . Բիւնէի, Լաւան և Լանկաթի ան-
ուանի մարմարները, գեղեցիկ երկանաքարն
ու վիմագրական քարերը :

Երեւելի է Պէլճիգա իւր թխագոյն մար-
մարներովը, և Թափանի իւր գեղեցիկ ու
սպիտակ մարմարներովը : Գունաստան ալ այս
ցանկին մէջ կմանէ . ինչպէս են Բանթիլի,
Թէնաթի, Բաուսի մարմարներն ու Սպար-
տիոյ կանաչ խեցեղէններն : Ետնց կաշտորդեն
Եգիպտոսի աղաւաղը (սու մէրմէր), Սի-
կիլիոյ ծծումբը, Վաղղիոյ և Բոյանիոյ աղը :
Պարսկաստանի և Բարմիոյ գրքութեան նաւթի
և քարածիւթի հանքային իւղերը : Օւնազան
և գրեթէ բոլոր գաւառաց ամեն տեսակ հան-
քային ջուրերը . նոյնպէս Թուրքիայի, Լեզ-
կաստանի, Բարմիոյ, Ելիլի, Լուէնի, Բի-
քաուտիայի և Լուվանի մօտ Թափույի բազմա-
տեսակ հանքային աղերը :

Եւստիք քիչ մ'ալ կանաչեղնաց վոյ :

Երկրագնդիս բոլոր անտառներն իրենց ներ-
կայացուցիչներն ունենին Լեզուի և Փարիզու
երկու մեծ արուեստահանդիսից մէջ : Վաւե-
րու շինութեան համար գործածուած Վորվե-
կիայի և Ելեւի կաղամախներուն, մայրիներ-
ուն և կաղնիներուն քով կգտնուին զեղնու-
թեան և ամեն տեսակ կարասեաց համար գոր-
ծածուած Պրեղիլէն, Մօլիքէն, Մէլլանէն և
Լեզուի անուանէն եկած գոյնզգոյն պատուական ու
գեղեցիկ բայց գեւ անմանօթ փայտերն : Մօ-
ուլի ճերմակ եղևիլը, որ շատ կփնտուռիւն-
ուազարանի համար : Սիւլիլի Կոշտած
ծառին փայտը, և Կիւլեանի վարդափայտը,
Երեւելեան Լեզուի 300 տեսակէն աւելի
փայտերուն մէջ ամենէն երեւելիներն են աս-
նալ և Լեւ Կոշտածները : Վանաստայի լայնա-
տարած անտառներէն կարուած անուշահոտ սե-
ղանատախտակներն . Սիւլիլի Կոշտած
աշխարհին, Վոր—Օլէանի հաղարուոր տե-
սակ ծառերը, Սպանիոյ 600 էն աւելի տեսակ
փայտերը, և ճշգրտիւ եղևիլը, ձիթենին,
մաթուղենին, մրտենին, և այլն, և այլն : Կար-

ծես թէ բոլոր այն փայտերն իրենց ամեն տե-
սակ գոյներովը, կարծրութեամբն ու զանազան
տեսակ սերմերովն ամեն տեսակ պիտոյից և հա-
ճոյցից չբաւարեն՝ արուեստով անոնց թիւն ա-
ւելցնելու ուղեցին զանազան տեսակ հոտ և հան-
քային մարմիններ զօրաւոր գործիքներու միջո-
ցաւ գործածելով՝ ըստ կամաց անոնց կարծրու-
թիւնն աւելցնելու, կակղեցնելու և զանազան
գոյններ տալու համար :

Վաղղիա երեւելի է ցորենի գեղեցիկու-
թեան կողմանէ, ինչպէս նաև Ուստիա : Վաղ-
ղիոյ պտուղները գեղեցիկ և բազմատեսակ են
երկրին բարեբերութեան և տաքութեան բա-
րեխառնութեան շնորհիւ . Լեզուի երեւելի
է բոլոր երկրագնդիս մէջ կանաչեղնաց մասին .
ասոնց կհետեն Լեզուի անտառի, Լեզուի,
Չինաստանի և Բիւնթիլի բրնձներն ու եգիպ-
տացորեաններն . Չինաստանի չալը, երկու Լեզ-
կաստանաց եղևիլ շաքարը . Վաղղիոյ և Կեր-
մանիոյ բանջարի շաքարը . Մօլիքի և Ելիլի-
ներու խաչիկն . Մօլիքի համեմունքը . Չի-
նաստանի Բիւնթիլի բոլոր . Լեզուի և Կիւլեանի
գարեջուր շինուց խոտը :

Լեզուի կգտնուէին Ուստիոյ և Լեզուի
վոլչերն ու Լեզուի միւսութեան պատուական
բամբակները : Լեզուի կողմ ուրիշ տեսակ բազ-
մաթիւ մարմիններ ծնունդ կանունն այսօրուան-
ներուն տեղը գործածելու համար . ինչպէս են
Վոր Օլէանի Գոմի—Բիւնթիլի Կոշտած, Կո-
շտած, Կոշտած, Կոշտած, Կոշտած : Ետնց
քով աւելցնելու է նաև հարկաւոր տեսակ,
մասնաւորապէս Պէլճիլի հիւթը :

Ետնց կաշտորդեն երկրի տունկերը . ինչ-
պէս լեզակ, անդալ, Լեզուի անտառի Կոշտած,
Կոշտած կոշտած պտուղները . ճարմին Կոշտած
անուն փայտը . Մեքսիկայի գեղին փայտը Կոշ-
թէլ անուն : Ելիլիներուն Գոմիլէն անուն գե-
ղին ծառը . Միւլեանի կարմիրները . Պրեղիլի կար-
միր փայտերը . Վանաստանի (Կոշտած) մա-
ռոյ ծառերը . Սպանիոյ Մօլիք անուն բոլոր .
Ելիլիոյ Կոշտած . Վաղղիոյ խիւսը . Երեւե-
լեան գիտորը, Պարսկաստանի հատորը :

Իւր հանուղ հատորուն մէջ ունի Վաղ-
ղիա մասնաւորապէս վայրի կաղամախ, շողգամի
քամելին, շահոգրամի . Ուստիա և Լեզուի
ունին կտաւատի . Ելիլիլէ շուշմա և առաջիտ :
Բուլանա, Բուլանա, Ելիլիլի, Տաճկաս-
տան և Երաբիա երեւելի են անուշահոտ տուն-
կերու և զանազան համեմունքներու կողմանէ :

Հրատարակել

[illegible]

գրով, երեք անգամ իրարու վրայ ժողովին ներկայ չգտնուելուն համար, Սահմանադրութեան 39-րդ յօդուածին համեմատ նամակ գրուիլ ուրոշուեցաւ: չգտնուելուն պատճառն իմանալու նպատակաւ:

Ենթադրելով շարժառիթ ազգային Ռուսական խորհրդի աշխատանքներուն մէջ արդիւնքը տեսնել:

Սօսիա ազգային վարժարանաց բարեկարգութեան համար խմբագրուած կանոնադրութեան մը ուրուագիծն է, զոր խորհուրդը տնտեսական տուած կմատուցանէ մայրաքաղաքիս վարժարանաց փորձին և գիտողութեանցը, ուրոշմէ ետքը ազգային Վարչարանի ժողովոյ միջոցաւ Բնակարանի ժողովոյ պիտի ներկայացնեն ի վաւերացումն և հետեւաբար յառ հասարակ գործածութիւն ազգային վարժարանաց:

Արուսեակի ըստ մեր կարծեաց՝ հասուն խորհրդածութեամբ գրուած մ'է, և կրնայ օգտակար ըլլալ ազգային վարժարանաց, և բարեօրոշու արդիւնաւոր դաստիարակութեան մը արահետ հորդել ազգային մանկուոյն համար, որոնց վերայ հիմնուած է Վրացի բոլոր յոյն:

Հարաւոր օրը Աշխիկէն հասած հեռագրուի մը վրայ՝ որով հայազգիի մը վախճանիլն ու անձաղ մնալը յայտնելով յունաց Պատրիարքարանէն հրաման մը կենդրին որ յոյն Ստորագրուիլը վայն վերջնել տայ, Սրբազանին հրամանաւ Փոխանորդ Հայրը գրեց յունաց Պատրիարքական Փոխանորդին, ուսկից հրաման գնաց ի Աշխիկ հեռագրական թիւով որ մեռնող հայազգին թաղուի:

Չորեքշաբթի օրն ազգային Վարչութեան կողմանէ Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց արժանապատիւ միաբանութեան ուղղութեցաւ Երուսաղէմի Պատրիարքական ընտրութեան համար արդէն ի պատրաստի եղած երրորդ անօրինութիւնը և նորոշուիլ հեղափոխին հաստատութեան Անդակը:

Հոգեւոր գրուած նամակէ մը բերկրութեամբ կիմանանք թէ Սուրբատեան մեծապատիւ Սիմէոն Վրացի յանձնուեր է Վերսիայի և Բերուսիոյ Տէրութեանց Հոգեւոր հիւպատոսութեան պաշտօնը:

Յիշեալ ազգայնոյն սոյս պաշտօնակալութիւնը հրապարակաւ շնորհաւորելով կիսափաթիւն որ ձեռքէն եկած օղնութիւնը չլքանայ Հոգեւոր հանգիստը ազգայնոց:

Երբէն ընթերցողը գիտեն որ Մշտ խնդրոյն վրայ ազգային Վարչութիւնը հասուն խորհրդածութեամբ անօրինութիւններ ըրած է, և Մշտ վիճակին առաջնորդութիւնը Ս. Կարապետ վանուց վանահայրութեանէն զատելով Վաղարշապատի արժանապատիւ Երեմիա վարդապետին յանձնած, և միայն վանահայրութիւնը ձգած է գերապատիւ Խորմեան Հօր:

Հայտնի է որ Վարչութեան նպատակն էր այս անօրինութիւններով յիշեալ գերահռչակ վանուց բարեկարգութիւնը գերապնդել և Սիւրբանութիւնն Վրացի օգտակար հանդիսացնել: Եսի առանց կանոնի չէր կրնար ըլլալ. ուստի Վարչութիւնը վանքին մէջ Տնօրէն խորհուրդ մը հաստատելէն յետոյ Սիւրբանութեան մէջէն չորս վարդապետ ի Պօլիս հրաւիրած էր. որպէս զի գերապատիւ Խորմեան վանահօր նախագահութեամբ վանքին բարեկարգութեան վերաբերեալ կանոններուն վրայ ծրագիր մը պատրաստեն:

Արախութեամբ կմատուցանելը որ Վարչութեան այս անօրինութիւնները կէտ առ կէտ գործադրուելով արժանապատիւ Երեմիա վարդապետն ի Սուշ իբրեւ Վաղարշապատ և Տնօրէն խորհուրդը վանքին մէջ հաստատուելով կ'որոշեն:

Հարաւորաւ վարդապետներն ալ Պօլիս հասած են և Վրացի խանը վանքին սեպհական սենեակին մէջ զմեանելով սկսած են իրենց կողմնը պատասխանելու: Սիւրբ երեք Սիւրբան զտնտեսներ են վանքին մէջ որ բոլոր վանականաց հետ մէկտեղ Վարչութեան անօրինութեանց հնազանդներին գրով խոստանալէն ետքը՝ ո'գիտէ՝ ինչ նպատակաւ, մէկ քանի օրէն ետքը ըստահակեր են, և իրենց չարիքը Սիւրբանութեան մէջ չճարակուելու համար վանքէն արտաքսուեր են: Ես վերջնականութեամբ Վարչարանի ժողովն օրոշում ըրաւ Վաղարշի վանքը արգիւնել, մինչև որ Սիւրբանութեան կանոնագրութեան հաստատութեամբը պէտք եղածը տնտեսութիւնը:

Սիւրբանութեան այս վիճակը այնչափ վերհաստութիւն չլստաւէր մեզ: Բարեխնամ վարչութեան խոհական անօրինութիւններն ու Սիւրբանութեան ողջամիտ մասը յոյս կուտան մեզ թէ քիչ ժամանակէն բարեկարգութիւն պիտի սկսեն վանքը բարեկարգելու տեսնելու և ազգային վայելելու անոր օգտակար ծառայութիւնները: Սիւրբանութեան պէտք է գիտնալ թէ ալ անցան այն ժամանակներն, յորս վանականը հակառակ իրենց պարտաւորութեանցը վանքերուն մէջ մեծացած միմիայն իրենց մարմինը պարտելու ետէն էին և անհոգ կենեային Վրացի օգտակար ծառայութեանց մէջ գտնուելու: Սիւրբանութեան պէտք է գիտնալ թէ Վրացի այսուհետեւ վանականներէն արդիւնք կրուատէ, և թէ՛ անպատիւ չմար Սիւրբանութիւն մը, որ ազգային Վարչութեան անօրինած կարգադրութեանց դէմ եղջիւր ածելու փորձ կը փորձէ թէ և միահամուռ ալ ըլլայ: Վրացի են վանքերը. Վրացի երբ կանոնէ որ անոնց մէջ գտնուողներն իրեն օգտին ծառայելու ջանադիր չեն, իր օրինաւոր Վարչութեան միջոցաւ դանդաղ արտաքսուել իրաւունքը ի գործ կ'ընեն և թէ եղած յորդորանաց ունեւորութիւն չնկատէ անոնց վրայ:

Վաւ ընցի, որ մեք ըսել ուզենք թէ Մշտ Սիւրբանութիւնն առ հասարակ անդէտ է ազգային այս անբնաբարելի իրաւանցը. անոր մեծ մասը՝ անբարեկամ խոնարհեցաւ Վարչութեան անօրինութեանցը, որովք միայն յուսալի է վանքին բարեկարգութիւնն ու Սիւրբանութեան սիրելի ու պատուաւոր ըլլալը: Եւ ահա ազգասիրաբար ու բարեկամաբար հրաւեր կ'արգաւոր բոլոր միաբանութեան, որ հրաժարելով ամեն հակառակ ընթացքէ, հին ու նորապատիւ գաղափարներէ, և յուշ ածելով իրենց անհրաժեշտ պարտաւորութիւններն, ուստի բուրովին կերպարանաւորել ըլլալ, հնազանդել Վարչութեան և անոր անօրինութիւններն յարգանքով գործադրելով Վրացի համար խորհիլ, Վրացի օգտին համար ծառայել ուսումնական զարգացման հոգ տանիլ, ընտիր կղերականներ հասցունելու խնամք ունենալ, որոնցմով վանքը կարգիւնաւորի, Սիւրբանութեանը բարի և նախանձիկ համբաւ մը կստանայ և պատասխանած կըլլայ ուրիշ ըրագրաց իրեն համար զրուցածներուն, որոնց անդի տուած է վանքին միւշտեւ ցարդ ունեցած արարդիւն վիճակն և Սիւրբանութեան մէկ մասին բոլորովին անփութութիւնն ու զեղծմունքը:

Անաստիայէն գրուած նամակէ մը կիմանանք որ նախորդ ամսոյն 17-ին Ս. Նշան վանուց Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյն օծութեան արարողութեան հանգիստը կատարուեր է ի ներկայութեան բազմաթիւ քաղաքացւոց և ճարտարներ ալ տեղի ունեցեր են:

Ես լուրն հրատարակելէն յետոյ պատեհատիլմ կհամարիմք Անաստիոյ մէկ սովորութեանը վրայ խօսել:

Հաւատարիմ անձերէ ստուգած եմք թէ բաւական տարիներ յառաջ Անաստիոյ մէջ սուրբութիւն եղած է եղեր որ ամեն տարի Ս. Օգոստի տօնէն ետքը ամեն կարգի արհեստաւորը հետզհետէ մատաղներ ընեն՝ եղն, կով և այլն: Վրացիք անձինք նկատելով թէ այսպէս ամեն տարի 2000 զրուշի մօտ գումար մը յընդունայն կ'վաճակուի և հասարակաց օգուտ մը չեկեր, խորհրդակցութեամբ որոշեր են որ մատաղ ընելու տեղ ամեն արհեստաւորը տարուէ տարի 500—1000—2000 զրուշ տան, և այն գումարը գործածուի ազգային ուսումնական Հաստատութեանց յառաջագիւմութեան համար: Եսպէս բաւական տարի է լիւր փութանակ մատաղի տարեկան նուէրներ կուգան եղեր բարեկարգ արհեստաւորներէն, որոնց հրապարակաւ շնորհակալ ըլլալ պարտիմք:

Սակայն կըսենք թէ մօտեցաւ դարձեալ այս օրոշումը փոխելու և առջի սովորութիւնը նորոգելու ցանկացող անձինք երեւան ելեր են Անաստիոյ մէջ: Եթէ ստույգ է՝ այսպիսի փափաք մը օրինաւոր չկրնար համարուիլ և ոչ մէկ օգուտ մ'ունի սեբաստաբնակ ազգայնոց: Մըտածելու է թէ որն աղէկ է. հարկաւոր մատաղներ ընելով իւրաքանչիւրին մէկմէկ պատաւ միս ու հաց տալը, թէ՛ հարկաւոր տղոց և հետեւաբար ընդհանուր ազգայնոց զարգացմանն ու ազգային անդորրութեանը համար օղնականութեան մասն ունենալը մատաղի համար տըրուած ստակին միջոցաւ:

Անաստիոյ Արքեպիս Բաղնիքէն հրապարակաւ կ'ինդրուի որ բարեհաճի քաղցրութեամբ համոզել ամեն անոնք, որ անշուշտ յանգեամ կիսափաթիւն մատաղի սովորութիւնը վերահաստատելու, որ բաւական ժամանակէ ի վեր շնորհիւ ազգասէր անձանց համաձայնութեամբ վերցուեր է յօգուտ Անաստիոյ:

ԵՅԼԵԼԵՅԼԿ

Մօտեցաւ Թաւրիանայի Վրացի քաղաքին մօտ Արաքսիսի մոլոր ըստած տեղը կայծակը 23 տարեկան շինական կնկան մը զարկեր է՝ երկանը հետ խօսած ատենը: Այնք մեռեր և երկը աղաւթի է:

Վոյն տեղերուն մօտ Ռաբոյանս ըստած տեղն ալ դարձեալ կնկան մը զարկեր է կայծակը՝ զաւակը գիլը նստած ատենը: Մայրը մէկէն մեռեր է առանց վնաս մ'ըրալու զաւկին:

Մուէզէն քաղաքը հեռագիր մը Սանտիւնէն անուն նաւին կորուստն իմաց կուտայ: Բոլոր նաւաստիք կորսուեր են բաց ի վեց հօգիէ, որոնք նաւուն կտորներէն լաւս մը շիներ են: Ես վեց ալէկոծեալներն ամբողջ շաբաթ մը առանց հացի և ջուրի անցուցեր են անհրաժեշտ տառադանայ մէջ: Ա' երթապէս Իստաբուլէն եկող նաւու մը հանգուելով Բօնդ—տը—կալ գացեր են մայիս 10-ին:

Կորուսեալ նաւ մարտ 15-ին Ռանկոսէն Լիւիւբլուկ երթալու մեկնած էր և 2000 տառ կառ բրինձ բեռ ունէր:

Օտանազան ժողովրդոց մէջ եղած սգոյ սովորութիւնները :

Սուգերու արտաքին երևոյթը կտարբերի ըստ կրօնից և կլիմայից : Եւրեւրոպէի ընդհանրապէս բաց դոյները կգործածեն , իսկ արևմտցիք՝ մուր գոյնները :

Ճարտնցիք ձերմակ կհագնին ի նշան սգոյ . չինացիք՝ դեղին . եթովպացիք՝ մոխրագոյն . եգիպտացիք՝ յարգագոյն , իսկ ևւրոպացիք՝ սև :

Նեղիսաստանցւոց մէջ այլի կիններն ի նշան իրենց վշտին ինքզինքնին կնետեն վառուած փայտակոյտի մը վրայ : Քաջիսաստանցւոց կիններն երբ կրկին ամուսնանան՝ մատերնուն մէկը կը կտրեն :

Չին ատենները պաշտական մարդիկ և կանայք յուղարկաւորութեանց ատեն դադարին մօտ կկայնեն դուռնին մօտիւր ցանած և խառնիկուն մազերով : Հարաւային ծովերուն մէջ թափառող ժողովրդոց մէկ քանի ցեղերն երեւելի մէկը մեռած ատեն նաւերնին ցամաքը կապած կկենային երկու ամիս , և իր սպասաւորներն ինքզինքնին չարաչար կծեծէին և իրենցմէ մէկն ու ձի մը կսպաննէին ի նշան սգոյ :

Սուգն ու յուղարկաւորութեան արարողութիւնները գրեթէ ամեն ժողովրդոց մէջ փոխուած են :

Յոյք և հուսկայեցիք լալական կինները կը վարձատրէին և իրենց մեռեալները կայրէին : Եգիպտացիք կզմուռէին , և միջին դարու դաղղեացիք մեռեալները կխաչէին և ոչինչ ընել ու զածնին կպղծէին :

Կարողութեան վեցերորդի յուղարկաւորութեան հանդիսին ատեն երեւելիները թագաւորական զգեստներ հագած՝ բարձած էին ոսկեծամուկ դիպակին ծայրերը . մեծ զննակիրն առջևէն կքալէր ձերմակ սնդուսով (աթլաս) պատեալ նեղիկի մը վրայ հեծած . ետեւէն աւագանին կուգային ծիրանագոյն հագուած , որոնցմէ վերջը զննակիրներն ու ծառաները կերթային բոլորովին սևազգեստ :

Եհաստանի թագաւորները քահանայական զգեստ կհագնէին իրենց դահլիճութեան օրը և նոյն կերպարանքով կթաղուէին :

Երկար ժամանակ Գաղղիոյ մէջ որբեայրի թագուհիները ձերմակ զգեստներ հագնան . այս պատճառաւ է որ պատմութիւնը զանոնք " սպիտակ թագուհիք " անուանած է :

Տիրող իշխաններն ու կարգիւնները ի նշան սգոյ մանուշակագոյն կհագնէին որոշեալ ժամանակ մը :

Գաղղիոյ մէջ հօր մը և մօր մը սուգը վեց ամիս կտէ : Բարձրաստիճան ազգականի մը սուգը չորս ամիս ու կէս . քրոջ մը և եղբոր մը սուգը երկու ամիս . հօրեղբոր մը և մօրաքեռ մը սուգը երեք շաբաթ . հօրեղբորորդւոյ մը և մօրեղբորորդւոյ մը սուգը տասն և հինգ օր՝ թէոր խորթութիւն չըլլայ մէջերնին . և այս վերջիններուն զաւակին սուգը ութը օր : Եւր իրենց կանանց սուգը վեց ամիս կալահեն , իսկ որբեայրի կինները իրենց ամուսնոյն սուգը տարի մը և վեց շաբաթ : Սեծ սուգերու ատեն առջի վեց շաբաթը կրնան բրգեղէն հագնիլ , որուն կյաջորդեն մետաքսեղէնն ու ձերմակեղէնը :

Պապի մը սուգն ամենեւին չընծիր , բայց բոլոր իւր ժողովրդոցը սրտերուն մէջ յաւիտեան կմնայ անոր յիշատակը :

Իրուսիոյ Վուրժէլ քաղքին մէջ հարուստ մէկը մեռնելով 458000 թալէն՝ 1,717,500 փրանք թողեր է : Հանգուցելոյն կտակին համեմատ ամսոյ 8 ին քաղաքին յիսուն աղքատ ընտանեացը 2250 թալէն բաժնուեր է : Եւս

նուէրը ամեն անգամ յիշեալ օրը պիտըլլայ :

Նոյն գիշերը բոլոր քաղաքը լուսաւորուեր , և գրեթէ բոլոր տուններուն պատուհանները կանթեղներով զարդարուեր են : Հանգէսն ալ պիտի կատարուի ամեն տարի ի յիշատակ առատաձեռն բարերարին :

Եւս անմահական գործը կրնայ ազդու օրինակ մըլլալ ամեն անոնց , որոնք իրենց բաղմաճօն հարստութեամբը ձեռնհաս են ամեն մեծագործութիւն ընել :

Նոր Եօթի լրագրաց մէկը կպատմէ հետեւալ գիւցաղնական դէպքը :

Ժան Մայնար անուն պարկեշտ և գործունայ նաւաստին Պիւֆֆալօ գացող շոգենաւի մը մէջ էր : Եւս ժամանակներն այս նաւերուն մէջ քիչ կգտնուէին փախելու մակոյկներ : Նաւապետը կտեսնէ որ նաւուն ետեւի կողմէն թանձր մուկ մը կբարձրանայ . ձայն կուտայ նաւաստիներուն որ երթան նային թէ ինչ է : Եւսնք բոլորովին գեղնած ետ կգաւ նան պօռալով :

— Նաւը կայրի . օգնութիւն :

Բոլոր ճանապարհորդներն ի զուր կսկսին դռներով ջուր լեցնել կրակին վրայ , որովհետեւ ուետնով և կուպրով կբորբոքէր :

— Որքան տեղ կայ ասկէ ի Պիւֆֆալօ .
— Եօթը մղոն .

— Որքան ժամանակի մէջ պիտի կրնանք երթալ այնքան տեղը .

— Երեք քառորդէն ,

Նաւապետը ճամբորդներուն իմաց կուտայ որ նաւուն առջևի կողմն երթան : Մէկէն աւմենքն հոն կնետուին : Ժան Մայնար զեկին քով կանցնի . բոցը զանի կպատմէ , մուկը կխեղդէ :

Նաւապետը փողովը " Ժան Մայնար " կը պօռայ .

— Հրամմէ , պարոն .
— Ղեկին քոյի ես .
— Եւս .
— Նաւը որ կողմէն կերթայ .
— Ղեկ ի հարաւային արեւելք .
— Եւս կողմը դարձուր ղէկը , և դու եղբրքը կեցիր :

Քիչ մ'ատեն ետքը նաւապետը նորէն կը պօռայ . — կրնան հինգ վայրկեան ալ դիմանալ : Եւս , Եստուծոյ օգնութեամբ , կպատասխանէ Ժան Մայնար :

Ճերմակ մազերը գանգին վրայ կայրէին . ձեւքին մէկը ալ գործ չէր կրնար տեսնել . ծունկերը բազմոցին վրայ . ակուններն ու առողջ ձեռքը ղէկին անուոյն վրայ , պարսպի մը նման հաստառուն կկենայ ծերունին : Նաւը ցամաքը կը հասնի . բոլոր մէջը եղողները կազատին , և Ժան Մայնար բոցերով պատեալ կիյնայ կմունի :

Եւս գիւցաղնական գործն ըստ իմ կարծեաց աւելի գերազանց է Սինէթի ամենացելոյն ըրածէն , որ աջ ձեռքովը պարսից մէկ նաւակը հաստատուն կերպով բռնեց , և ետքը ձախ ձեռքովը . իսկ երբ թնամին երկու բազուկներն ալ կտրեց՝ այն ատեն ակուններովը նաւը կայնեցուց : Եւս վայրենութեամբ մը վառուած էր . իսկ Ժան Մայնար իւր անձը նուիրեց իրեն բոլորովին անձանթ եղող մարդոց :

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆԻՐ

Կրօնի և Հայրենեաց ազատութեան նախանձախնդիր եղող մեր հոյակապ նախնայ՝ մեծին Հայկայ ու Վարդանայ պատկերներն գեղեցիկ և ճարտար կերպով վիմագրուած կծախուրն ի Պոլիս՝ Վենետիկոյ Միթիմարեանց զը-

բասնենակը , և ի փարիզ Մուրատեան վարժարանը , ուր կդառնուին նաև Վենետիկ տրպուած ամեն գրեականքն :

Պատկերաց իւրաքանչիւրին գինն է 4 ֆրանկ :

Խապիւղ Պատկերի թաղը գինետան փողոցին վրայ ծովահայեաց գեղեցիկ գիւղով կարգ մը նորաշէն տուններէն մէկը ծախու է : Ունի եօթը սենեակ , զատ խոհանոց մը , ջրհոր և բաւական պարտէզ : Դասու առնել ուղղող պէտք եղած տեղեկութիւնները Մասիս լրագրոյն գրբասնենակէն կրնայ առնուլ :

ՊԵՏԱՅԻՐ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԼԵՒՈՆ ՎԵՏԵՐՈՐԻՎ ՎԵՐԶԻՆ ԹԱԳԱՅԻՐԻ ՀԱՅՈՑ : Մեր այս վերջին տարաբաղք թագաւորին՝ որ փարիզի մօտ Կեղեկաստանաց վանքին Կեղեկեցւոյն դամբարանը կհանգչի , գերեզմանին և մարմնոյն պատկերը խիստ գեղեցիկ գծագրուած և տպագրուած՝ կծախուր Հանգիսիս գրատունը : Վին 7 ջրուշ :

Քաջայոյս եմք որ այս պատկերն իր ՊԵՐԵՒՐՈՒԹԵԱՄԵՐ , գեղեցիկ գծագրութեամբ ու միանգամայն աժանութեամբ յարգւ աղղալիներէն ջերմ ընդունելութիւն մը կգտնէ և ամեն ՀԱՅ կիւլութայ հատ մը ստանալ :

Պոլիս Օէնճիլլի խանի վերնայարկը թիւ 3 գրատունին կծախուրն հետեւեալները .

Կիլիկիոյ անցեալ տարուան թիւերը ամբողջ կազմուած՝ ի գին 20 ջրուշ :
Գաստիարակութիւն երկհատոր . 20 ջրուշ :
Մատենադարան ժողովրդեան . 2 ջրուշ :
Հաւաքածոյ Հայկական Եւսացուածոց , 8 ջրուշ :
Նկարներ . 3 ջրուշ :
Վարք Տեառն . հայերէն և դաղղիարէնով հայերէն ի պէտս աղգային դպրոցաց . գին 30 ջրուշ :

Գաղանիք փարիզու	գին 12 ջրուշ :
Հաւաքաղ աղջիկը	" 3 " :
Եւսէլ	" 5 " :
Քալմէրին Հուարտ	" 8 " :
Լուքրէցիա Պօրճիա	" 5 " :
Բուլնամէ	" 5 " :
Ումպը գրատարութեան	" 8 " :
Գաստիարակութիւն մանկանց . գին 5 ջր	
Մարդկային իրաւունք և պարտք . գին 5 ջրուշ :	

Հար հայ պատմագրաց :

ՀՈԳԱՅԵՐԶՈՒԹԻՒՆԷ

ՎԱՆ . Միլիտի Աղա Տ . Առովմեան :
ՊՐՈՒՍՏ . Թեոփիլ Աղա Բայլճեան :
ԿԱՐԻՆ . Տ . Գրիգոր Տ . Միլիտեան :
ԻԶՄԻՐ . Աբաժ աղա Ղեյճեան :
ՏԵՍՊԻՆ . Խաչատուր Աղա Իշմանեան :
ԿԵՅԷԼ . Խաչատուր Աղա Մանուկեան :
ՊԱՏԻԶԱԿ . Թորոս Աղա Միլիտեան :
ՔԵԼԱՍՕՐ . Գրիգոր Աղա Խ . Մաղմանեան :
ԹՈԳԱՆ . Գրիգոր Աղա Սեփիլեան :
ԱՏԱՆԱ . Նաղարէթ Աղա Հասպազեան :
ԱՏԱՐԱԶԱՐ . Մ . Յակոբ Աղա Տ . Գրիգորեան :
ԵՐՈՒՍԱԿԱՆ . Եսայի վարդապետ :
ՄԱՆԶԵՍԹԷՐ . Յովհաննէս Աղա Գափախճեան :
ՊԱԹԱՎԻԱ . Գրիգոր աղա Նահապետեան :
ՓԱՐԻԶ . Պօլոս աղա Արփաճեան :
ԻԶՄԻՐ . Մ . Մէլիքի , Վ . աղա Տէր Արիստաքիսեան :
ԿԱԼԿԱԹԱ . Յովհաննէս աղա Ալիաբեան :
ԱՂԵԿԱՍՏԱԳՐԻԱ . Դաւիթ աղա Յակոբեան :
ԱՄԵՐԻԿԱ . Զօրայ աղա Թեոփիլեան :
ԹԵՔԵՐԱՍԱՅ . Ընթերցասիրաց քանդաքան :
ՍԵԲԱՍՏԻԱ . Պետրոս աղա Պալիօղեան :

ԽՄԲԱԳԻՐ	ՏԵՕՐԷՆ
Մ . Բ . Իւլիէ-Տէառն	Հ . Ս . Եւսեփեան
Ի ՏՊ . Թ . ՏիւլիճճէԱՆ Կ . Պ . ԲԻԵՐՔԵԻ ԽԱՅ	